

Verksamhetsberättelse 2017

I denna verksamhetsberättelse lämnas en redogörelse över genomfört arbete för perioden januari – december 2017.

Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkan (FSPOS) har sedan starten 2005, genom samverkan mellan privata och offentliga organisationer i finanssektorn, arbetat för att förbättra förmågan att förebygga, förbereda och snabbt återhämta sig från operativa kriser.

I juni 2017 fastställde FSPOS fullmäktige FSPOS strategiska plan för åren 2018-2020. I samband med beslutet av den strategiska planen fastställdes även FSPOS vision och verksamhetsidé för de kommande åren till:

- *FSPOS vision är att samhällsviktiga finansiella tjänster alltid fungerar*
- *FSPOS verksamhetsidé är att FSPOS ska samverka, öva, kartlägga och dela information för att stärka den finansiella sektorns förmåga att möta hot och hantera kriser, och därigenom värna samhället*

Styrelsen har under 2017 genomfört 4 styrelsemöten. Styrelsens sammansättning i december 2017 framgår av bilaga 1.

FSPOS har under året bedrivit verksamhet genom tre arbetsgrupper:

- Arbetsgrupp Kontinuitetssäkring (AG-KON)
- Arbetsgrupp Information (AG-INF)
- Arbetsgrupp Övning (AG-ÖVN)

Deltagare i arbets- och fokusgrupper i december 2017 framgår av bilaga 2.

Arbetsgrupp Kontinuitetssäkring (AG-KON)

AG-KON har bedrivit arbete genom fokusgrupperna *Finansiella tjänster*, *Kontinuitetsshantering* samt *Cybersäkerhet*.

2 heldagsutbildningar i Kontinuitetsshantering och 2 heldagsutbildningar i Krishantering har genomförts med sammanlagt över 80 deltagare. Utbildningarna har haft en praktisk inriktning med utgångspunkt från de vägledningar FSPOS producerat.

Ett interaktivt utbildningsmaterial i Kontinuitetsshantering respektive Krishantering har utarbetas med syftet att sprida kunskap till fler medarbetare i FSPOS medlemsorganisationer.

En rapport som beskriver forum, riktlinjer och rutiner för informationsdelning av cyberrisker, med utgångspunkt i god praxis, har utarbetats. Vidare har en rapport som beskriver erfarenheter om att upprätta ramverk och arbeta med indikatorer för cyberresiliens tagits fram. Rapporten baseras på presentationer från FSPOS medlemsorganisationer och innehåller även en översikt av relevanta standarder inom området.

Arbetsgruppen har löpande delat information om aktuella händelser hos respektive organisationer samt planerat FSPOS årliga seminarium på Berns. Därutöver har CERT-SE deltagit i ett möte med arbetsgruppen för erfarenhetsutbyte.

Arbetsgrupp Information (AG-INF)

Under 2017 har AG-INF samlat sina medlemmar till fyra möten för att diskutera och utvärdera arbetet med FSPOS vägledning om kriskommunikation som publicerades under 2016. Diskussioner har även förts kring aktuella frågor samt att planera för ett kunskapsseminarium om "Fake news" under våren 2017.

Arbetsgrupp Övning (AG-ÖVN)

AG-ÖVN har under 2017 påbörjat planeringen inför FSPOS Samverkansövning 2018. Arbetsgruppen har bl.a. genomfört scenarioworkshops, skapat scenario synopsis, kommunicerat datum för övningen samt bokat lokaler till de tre övningsdagarna.

Under året har arbetsgruppen även genomfört fem halvdagsutbildningar i lägesbilsarbete, skapat en sammanställning av tidigare års övningsscenarios samt uppdaterat dokumentet *6 steg till bättre övning* och kompletterat detta med en kortversion i Power Point-format.

Övrigt arbete

I november genomfördes FSPOS årliga seminarium på temat Krishantering – individ, organisation och samhälle på Berns i Stockholm. Fyra externa talare höll presentationer och cirka 170 personer deltog och fick information om FSPOS arbete. I utvärderingen fick seminariet ett högt betyg av deltagarna.

Styrelsen har även genomfört en aktivitet rörande höjd beredskap. Syftet med arbetet och den rapport som togs fram var att beskriva områden som är av särskild betydelse i beredskapsplaneringen för aktörer som bedriver finansiell verksamhet, vara en kunskapsöversikt samt undersöka såväl myndigheternas ansvar som de privata aktörernas eventuella uppgift och roll i arbetet med att säkerställa en övergripande totalförsvarsförmåga. Fortsatt arbete kommer att ske under 2018.

Vidare har styrelsen utarbetat budget samt ansökan om medel från krisberedskapsanslaget om sammanlagt 4,5 miljoner kronor för att finansiera projekt under 2018.

Ekonomisk redovisning

FSPOS verksamhet finansieras genom att deltagande organisationer står för kostnader för egna medarbetare som deltar i arbetet. För konsulter som FSPOS anlitar för genomförande av projekt ansöker FSPOS om medel från det s.k. krisberedskapsanslaget via MSB.

Under 2017 beviljades FSPOS medel från krisberedskapsanslaget om ca 2,8 mkr varav ca 2,4 mkr upparbetades.

Rapporter

I bilaga 3 återfinns ett urval av dokument, rapporter m.m. som FSPOS utarbetat.

FSPOS styrelse i december 2017

Mats Wallinder, Sveriges riksbank

Ordförande

Leif Trogen, Svenska Bankföreningen

Vice ordförande

Claes Ericsson, Swedbank (Bankföreningen)

Annette Hult, Bankgirot

Denny Sternad, Euroclear Sweden

Åsa Thalén, Finansinspektionen

Jenny Mannent, Fondhandlareföreningen

Fredrik Stridsberg, Försäkringskassan

Fredrik Maartmann, Nasdaq OMX

Jonas Milton, MSB

Karin Wernvall, Riksgälden

Mats Galvenius, Svensk Försäkring

Jan Hedquist, Sparbankernas riksförbund

Kanslifunktion, Leif Elofsson, MSB

FSPOS arbets- och fokusgrupper i december 2017

AG Information

Finansinspektionen	Annika Zervens, ordf.
Sveriges riksbank	Ann-Leena Mikiver
Sveriges riksbank	Susanne Meyer Söderlind
Bankföreningen	Lena Barkman
Bankgirot	Unni Jerndal
Danske Bank	Jan Åslund
Svensk Försäkring	Anette Grundström
Handelsbanken	Johan Wallqvist
MSB	Svante Werger
Nordea	Magnus Nelin
Riksgälden	Jörgen Eklund
SEB	Viveka Hirdman-Ryrberg
Sparbankernas Riksförbund	Kerstin Olby
Swedbank	Gabriel Francke Rodau

AG Övning

SEB	Helena Engvall, ordf.
Swedbank	Ing-Marie Gerring
Folksam	Mikael Isaksson
Euroclear Sweden	Anna Ohlsson Brozek
Nordea	Erik Holst
Nasdaq	Fredrik Maartmann
Bankgirot	Hans Helminen
Riksgälden	Christina Goede
Riksbanken	Lisa Leirnes
Svensk Försäkring	Staffan Moberg
Forex Bank	Urban Örtberg

AG Kontinuitetssäkring

Svensk Försäkring	Pär Karlsson, ordf.
Euroclear Sweden	Erik Sjulander
Riksgälden	Karin Wernvall
Carnegie	Per von Elern
Nordea	Johan Vestin
Danske Bank	Ann Gahm

Fokusgrupp Finansiella tjänster

Riksgälden	Karin Wernvall, ordf.
Swedbank	Elisabeth Johnson
Swedbank	Daniel Andreasson
Nordea	Jeanette Strandh
SEB	Michael Strömbblad
Handelsbanken	Mikael Nilsson
Bankgirot	Hans Helminen
Euroclear Sweden	Quentin Berillon
Euroclear Sweden	Lisa Ossmark
Riksbanken	Helena Babinet

Fokusgrupp Kontinuitet

Nordea	Johan Vestin, ordf.
If	Christer Liljenberg
Folksam	Mikael Isaksson
ICA	Camilla Modig Hill
Swedbank	Marit Malmerhag

Fokusgrupp Cybersäkerhet

Sveriges riksbank	Pär Karlsson, ordf.
SEB	Marcus Berglund
Folksam	Carl Wern, Stefan Görling
Nasdaq	Michael Nolte, Fredrik Maartmann, Amrik Johal, Stefan Lemos
Skandia	Johan Nelén
Bankgirot	Per Waldur, Neda Heidar-Khan
Euroclear Sweden	Erik Sjulander, Johan Lantz, Tomas Wirmark

Rapporter och andra dokument från FSPOS 2017-2009

	Namn	Innehåll
2017 december	Interaktivt utbildningspaket, Kontinuitetshantering i praktiken	Utbildningsmaterial för kontinuitetshantering
2017 december	Interaktiv utbildning, Krishantering i praktiken	Utbildningsmaterial för krishantering
2017 december	PM – Den finansiella sektorns erfarenheter av ramverk och indikatorer för att beskriva och utveckla cyberresiliens	PM som beskriver erfarenheter och hur aktörer inom den finansiella sektorn kan arbeta med området, gällande exempelvis vilka metoder, ramverk och indikatorer som kan användas
2017 december	PM – Informationsdelning av cyberrisker inom finansiell verksamhet	PM som beskriver forum, riktlinjer och rutiner för informationsdelning om cyberrisker som tillämpas idag av olika organisationer i samhället och inom finansiell sektor
2017 december	FSPOS rapport om höjd beredskap	Krav och förutsättningar för beredskapsplanering för aktörerna inom den finansiella sektorn
2017 juni	FSPOS Strategisk plan 2018 - 2020	Beskriver FSPOS vision, verksamhetsidé och önskad position 2020
2017 juni	6 steg till bättre övningar – version 2.0	Metodstöd och praktiska tips vid planering, genomförande och utvärdering av övningar
2017 mars	Scenariosammanfattning FSPOS Sektors övningar 2013 - 2015	Stöd och inspiration för aktörer i sektorn i deras arbete med att planera och genomföra övningar för den egna organisationen
2017 mars	FSPOS Verksamhetsberättelse 2016	Redogörelse för genomförda aktiviteter januari – december 2016
2016 december	FSPOS övningsstrategi	En ny övningsstrategi för FSPOS som gäller för åren 2018-2020.

2016 december	Kriskommunikation i finanssektorn – en vägledning vid större störningar	Vägledningen beskriver principer för öppen och effektiv kriskommunikation och gemensamma utgångspunkter för samordning vid större störningar.
2016 december	Svenska betalningsflöden – Så funkar det version 7.0	1 nytt transaktionsflöde har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Rapportens innehåll har även i övrigt uppdaterats vid behov.
2016 december	FSPOS vägledning för krishantering	Vägledningen ger en praktisk beskrivning av hur aktörer kan arbeta med krishantering före, under och efter kris.
2016 september	PM om riktlinjerna <i>Guidance on cyber resilience for financial market infrastructures</i> .	Beskriver utmaningar och framgångsfaktorer i arbetet med cybersäkerhet med utgångspunkt i riktlinjer utgivna juni 2016 av CPMI-IOSCO.
2016 juni	Utvärdering av FSPOS genomförda arbete.	Ingångsvärden till FSPOS strategiworkshop 2016.
2017 mars	FSPOS Verksamhetsberättelse 2015	Redogörelse för genomförda aktiviteter januari – december 2015
2015 december	PM - visualisering av transaktionsflöden	PM som beskriver användning av verktyg (Exonaut) för visualisering av betalningsflöden.
2015 december	Svensk Betalningskalender 2016 (publicerad februari 2016)	En kalender som innehåller information om viktiga datum för olika transaktionsflöden under året.
2015 december	Svenska betalningsflöden – Så funkar det version 6.0 Rapport – transaktionsflöden i SEK	4 nya transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram. Rapportens innehåll har även i övrigt uppdaterats vid behov.
2015 oktober	FSPOS dokumentförteckning	Excel dokument med en förteckning av FSPOS viktigare dokument, rapporter, vägledningar mm.

2015 september	Kontinuitetshantering för outsourcad verksamhet Appendix G version 2.0 till vägledning för kontinuitetshantering	Beskriver kontinuitetshantering i utlagda tjänster och processer (så kallad outsourcad verksamhet) och utgör en komplettering till FSPOS vägledning för kontinuitetshantering.
2015 juni	PM om Cybersäkerhet	PM som är en orientering i ämnet Cybersäkerhet med beskrivning av begrepp, definitioner, ansvar för olika aktörer och nätverk för informationsdelning.
2015 april	Rapport FSPOS studieresa	En rapport som kortfattat redogör för FSPOS styrelses studieresa till London i april 2015.
2014 december	<i>FSPOS riskbeskrivning 2014</i>	FSPOS utvecklade under 2013 ett systematiskt arbetssätt för hur FSPOS kan arbeta med att beskriva risker, hot och sårbarheter i den finansiella infrastrukturen.1 FSPOS Riskbeskrivning 2014 redovisar resultatet av 2014 års implementering av detta arbetssätt.
2014 december	<i>Formulär för självskattning - kontinuitetshantering</i>	Detta dokument är ett appendix till vägledningen för kontinuitetshantering och utgör ett hjälpmedel för en organisation i arbetet med att utvärdera sin kontinuitetshantering.
2014 december	<i>Svensk Betalningskalender 2015</i>	En kalender som innehåller information om viktiga datum för olika transaktionsflöden under året.
2014 december	<i>Former, instruktion och agenda för FSPOS samverkanskonferens</i>	Mallar som kan användas som stöd och verktyg vid genomförande av samverkanskonferens och för att ta fram lägesbilder i samband med en krissituation.
2014	<i>Samverkansövning 2014 - utvärderingsrapport</i>	Rapport från samverkansövning 2014
2014	<i>FSPOS syntes</i>	Beskrivning av genomfört arbete 2008 - 2013
2014 juni (första version från dec 2013)	<i>Vägledning för kontinuitetshantering, version 2.0</i>	<i>FSPOS vägledning för kontinuitetshantering</i> syftar till att tillfredsställa behovet av en praktiskt inriktad vägledning för kontinuitetshantering. Som ytterligare stöd till aktörer i den finansiella sektorn inkluderar vägledningen också mallar och

		exempel för arbetet med kontinuitetshantering. Vägledningen baseras på den internationella standarden inom kontinuitetshantering; SS-ISO 22301:2012 – <i>Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet</i> .
2014 april Version 5.0	<i>Svenska betalningsflöden – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i SEK	Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2014	<i>Rutinbeskrivning för kontinuitet i likviditetsförvaltningen (uppdatering)</i>	Rutin som beskriver hur handel kan bedrivas genom att berörda aktörer träffas på Riksbanken och genomför handel i det fall då telekommunikation inte fungerar.
2014	<i>Finanskartan</i> http://finanskartan.msb.se/	Finanskartan är en webbtjänst som beskriver olika aktörer i det finansiella systemet och hur de samverkar – i normalläge och i finansiell oro. Den är en översiktlig faktabank för frågor om finansiell stabilitet.
2013 April	<i>FSPOS Samverkansövning 2013</i>	Samverkans övning 2013 – erfarenheter och reflektioner.
2013 April Version 1.0	<i>Betalningsflöden i utländsk valuta – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i utländsk valuta	Arbetsgruppen Betalningsförmedling har kartlagt tolv olika transaktionsflöden i utländsk valuta. Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2012 december	<i>Vägledning för robust elektronisk kommunikation inom finansiell sektor</i>	Syftet med Vägledning för robust elektronisk kommunikation inom finansiell sektor är att tillhandahålla ett stöd till finansiella aktörer i kravställning vid anskaffning och förvaltning av elektronisk kommunikation.
2012 Mars Version 3.0	<i>Svenska betalningsflöden – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i SEK	Kartläggning elva olika transaktionsflöden i SEK. Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive

		flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2012 februari	Resultat av intervjustudie om <i>Den finansiella sektorns beroende till infrastrukturen i Stockholmsområdet</i>	Mot bakgrund av rapporten ”Riskbild Stockholm – en analys av den finansiella sektorns beroende av infrastrukturen i Stockholm” ¹ genomfördes under hösten 2011 en intervjuundersökning med finansiella aktörer för att validera åtgärdsförslag föreslagna i rapporten.
2011 juni	<i>Riskbild Stockholm</i> - Nulägesanalys av den finansiella sektorns beroende till infrastrukturen i Stockholmsområdet	Nulägesanalysen syftade till att svara på frågorna hur beroende den finansiella sektorn är av infrastrukturen i Stockholm och vilka risker och sårbarheter som finns kopplade till detta beroende. Målet var att beskriva hur beroendet ser ut, vilka risker inom den finansiella sektorn som kan kopplas till detta beroende samt presentera förslag på hur sektorns robusthet kan stärkas.
	Storbankernas och myndigheternas kommunikation under finanskrisen 2007 -1 juli 2009	Genomgång av storbankers och myndigheters agerande under finanskrisen
2010 november	<i>Rekommendationer för kommunikation i den finansiella sektorn</i>	Syftet med rekommendationerna är att aktörerna på de finansiella marknaderna bör agera och kommunicera på ett sätt som bidrar till att stärka robustheten i och upprätthålla förtroendet för det finansiella systemet i Sverige.
2010 september	<i>Kontinuitet i likviditetsförvaltningen – Slutrapport</i>	Utredning i syfte att säkerställa kontinuitet i likviditetsförvaltningen i SEK inom den finansiella sektorn.
2010 april	<i>Åsiktsförklaring för Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkan</i>	Överenskommelse mellan medlemmar om syfte, arbetsformer mm.
2009 september	Finansiella sektorns privat offentliga samverkan - Genomfört arbete och förslag på framtida aktiviteter	Sammanfattning av genomfört arbete och inriktning framåt. Dokumentet daterat 2008.

